

Het Gardameer in cijfers

2 nachten, slechts een dag, verbleef Goethe in 1786 in Malcésine, waar hij bijna per vergissing als spion werd gearresteerd.

5 eilanden liggen er in het Gardameer: Isola del Garda, San Biagio, del Sogno, del Trimelone en degli Olivi. Bewoond wordt alleen het eerste, naar het tweede kun je te voet door het ondiepe water waden.

3 Italiaanse regio's liggen er rond het meer - Venetië in het oosten, Lombardije in het westen en Trentino in het noorden.

4 gangen omvat een diner meestal: antipasti, primo, secondo en dolce.

42 jaar na de première in Caïro in 1871 werd Verdi's *Aida* voor het eerst in de Arena van Verona opgevoerd.

65 m lager ligt het Gardameer ten zuiden van de Alpen.

70 tunnels werden er sinds 1928 in de steile wanden aangelegd.

158 km lang is de Gardesana, eenmaal rond het meer.

165 treden telt de Torre Apponale in Riva.

175 m kort is de Aril, de kortste rivier ter wereld. Hij ontspringt bij Malcésine en mondt 'direct' uit in het Gardameer.

364 m diep is het meer in het noorden.

250 Jezuskindjes heeft Hiky Mayr al verzameld. Ze zijn te zien in het museum in Gardone.

2000 plantensoorten groeien er minstens op de Monte Baldo, die in de ijstijd door gletsjers werd gevormd.

2218 m hoog is de Monte Baldo. Daarmee verheft de berg zich bijna 2000 m boven het meer.

28.800 mensen wonen er in Desenzano, de grootste stad aan het meer.

160.000 mensen wonen er in de omgeving van het meer.

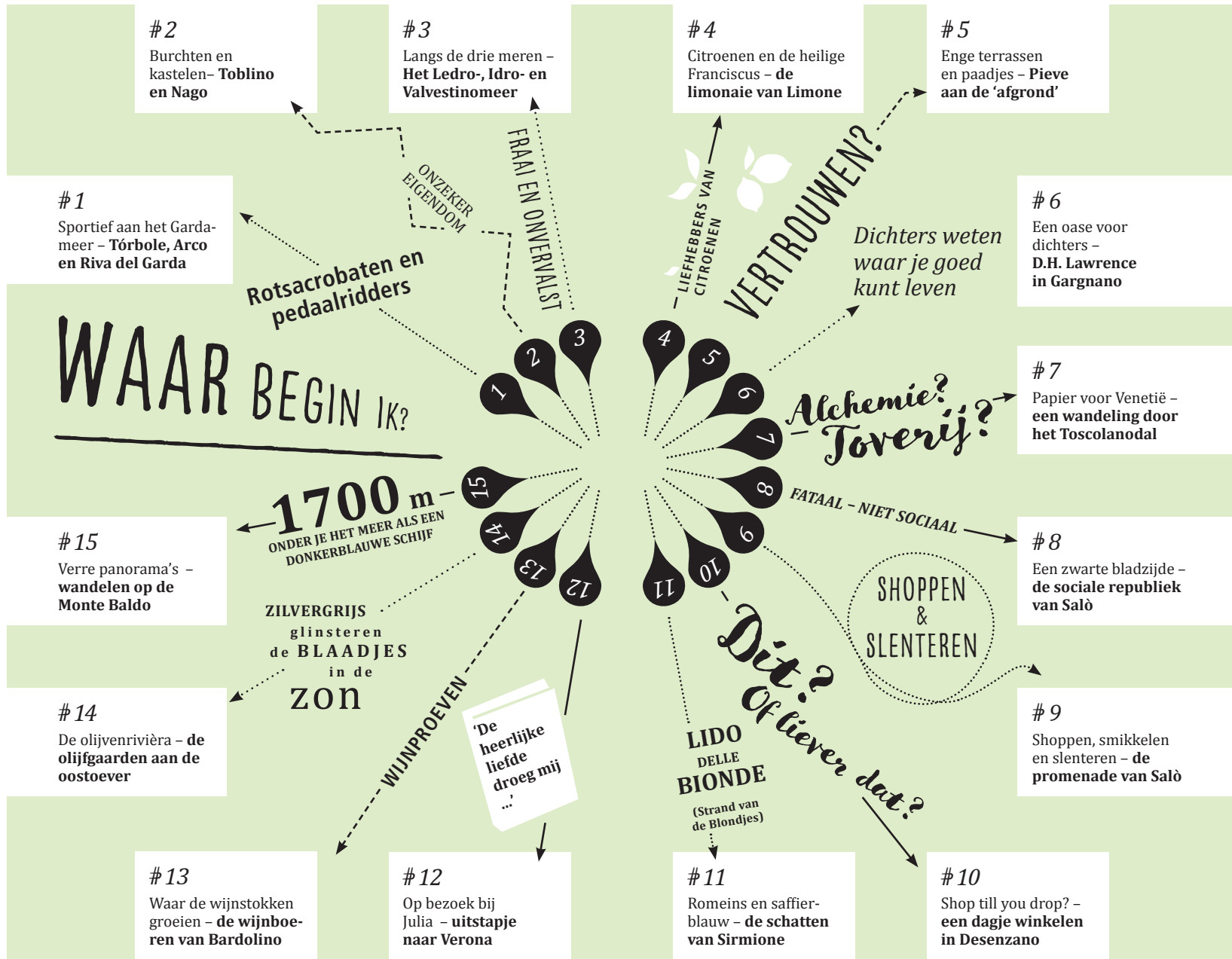
400.000 olifbomen groeien er ongeveer op de oostoever van het Gardameer.

2.000.000 mensen bezoeken jaarlijks de hof van het huis van Julia in Verona en bijna allemaal raken ze het bronzen beeld aan. Dit zou immers geluk in de liefde brengen.

1 ijssoort van de vele smaken testen? Dit jaar basilicum misschien?

Het kompas van het Gardameer

15 manieren om je onder te dompelen in de streek

De **Centomiglia-zeilwedstrijd** trekt jaarlijks meer dan driehonderd deelnemers met een uiteenlopende staat van dienst. Zowel professionals als amateurs komen op het internationale evenement af. In principe kan iedereen namelijk meezeilen. Na afloop is het weer een jaar rustig op de westoever van het meer.

Elegant

Ristorante Lido 🍷 ► blz. 46

Winkelen

Rijk aanbod aan kaas Bignotti 🧀

De kaas voor hun delicatessenwinkel maken de broers Bignotti zelf achter in hun zaak, de melkkoeien staan in Valvestina op de bergweide. Fantastische keus aan salami en ham.

Via Roma 13, tel. 0365 712 20, fratellibignotti.it

Niet alleen kaas

Casa del formaggio 🧀

Wie voor het strand of de Lawrence-wandeling een picknick wil samenstellen, is hier aan het juiste adres. Je vindt er lokale specialiteiten. Natuurlijk heel veel heerlijke kaas, maar ook andere producten.

Via Don Primo Adams 2, tel. 0365 720 05, Facebook: cantinadibaccogargnano, dag. 8-13, ma.-za. ook 16-19 uur

Van zeildoek

Kevlove 🧡

Onder de merknaam Kevlove maken de zussen Elena en Linda Filippi tassen van gebruikt zeildoek. Made in Italy, en wel in het 'voordorpje' Bogliaco di Gargnano (2 km). Een werkelijk origineel aandenken aan je reis naar het Gardameer.

SS. Martiri 1, Bogliaco di Gargnano, tel. 3395 45 76 23, kevllove-borsevela.it

Uitgaan

's Avonds valt er in Gargnano weinig te beleven – voor velen is dat juist de reden om hier de vakantie door te brengen. Ouders en grootouders zitten op de banken bij de aanlegsteiger, kinderen rijden op hun fietsen om hen heen en de dorpsjeugd ontmoet elkaar op het strand Parco Fontanella.

Sport en activiteiten

Taalcursussen

In het **Palazzo Feltrinelli** ① (Via Castello 3, calcif.unimi.it) biedt de universiteit van Milaan taallessen voor buitenlanders.

Strand

Het **Parco Fontanella** ② (toegang gratis) is een groot strand onder de olijfbomen aan de noordkant van Gargnano. Je vindt er een surfschool (Ok-Surf, tel. 0328 471 77 77, oksurf.it, ook boardverhuur), een pizzeria en een bar. Voor het echte strandplezier, inclusief flirtende jeugd.

Legendarisch

Honderd mijlen zeilen op het Gardameer, dat is de **Centomiglia**. De zeilwedstrijd wordt sinds 1951 gehouden op de tweede zondag in september en door de Initiative Circolo Vela di Gargnano georganiseerd (tel. 0365 714 33, circolovelagargnano.it). Er wordt vanaf 8 uur 's morgens bij de haven van Bogliaco gestart. De snelsten voltooien de honderd mijlen (*cento miglia*) in minder dan 8 uur, anderen zijn in het donker nog bezig. Op de oever is er de hele dag een feest met openluchtbar.

INFO EN EVENEMENTEN

① **Toeristenbureau:** tegenover de grote bushalte, Piazzale Boldini 2, tel. 0365 79 12 43, gargnanosulgarda.it, ma.-za. 9-12, 15-18 uur.

Toscolano Maderno

📍 C 7/8

Veel dorpen aan het Gardameer moeten om elke meter van het bergachtige terrein strijden, maar dat geldt niet voor de dubbele gemeente Toscolano Maderno (7700 inw.). Deze strekt zich uit over het wetland van de Toscolanobek. Het geleidelijk aflopende land biedt veel plaats aan stranden. Hier eindigt de Via Valle delle Cartiere (► blz. 50), de Weg van het Papierfabriekendal.

BEZIENSWAARDIGHEDEN

Romaans juweel

Veel plaats betekent: minder smal, maar ook minder schilderachtig. Een bezienswaardigheid loont echter de extra tocht hierheen: de kleine kerk **Sant'Andrea Apostolo** (dag. 8.30-11.30, 14.30-18.30 uur). Niet te verwisselen met de parochiekerk aan de straatkant ertegenover, dominant maar onbelangrijk. Sant'Andrea Apostolo is roze, grijs-wit gestreept, zo biedt het juweeltje uit de 12e eeuw al van ver een charmante aanblik.

① **Consorzio Lago di Garda Riviera dei Limoni e dei Castelli:** Via Oliva 32, tel. 0365 79 11 72, gardalombardia.it, ma.-vr. 9-17 uur. Ook hier kun je terecht voor informatie en brochures.
Valentijnsprocessie: 14 febr. Beklimming van Sasso naar de hermitage San Valentino.

IN DE OMGEVING

Mooi eenzaam

Een pestepidemie verwoestte in de 17e eeuw Italië. Ook de dorpen aan het Gardameer hadden ervan te lijden. Inwoners van Gargnano, die de pestepidemie in 1630 overleefden, stichtten deze hermitage, de **Eremo di San Valentino** (R D 6), met inbegrip van de pestkapel. Een 3 uur durende wandeling vanuit Gargnano of een 45 minuten durende tocht vanaf de boven gelegen wijk Sasso leiden naar de kleine, witte kerk, die onder een overhangende rotswand staat. Een rij cipressen begrenst het mooie voorplein met uitzicht. Als laatste heremiet trok in 1842 Geremia Paladini uit Cassone in de sobere ruimte. Binnen is een portret van hem te zien. De deur van de hermitage is van het begin van de zomer tot het eind van de herfst altijd geopend.

Professional of amateur – alle deelnemers aan de Centomiglia moeten strijden tegen de wind en de golven

15

Vere panorama's – wandelen op de Monte Baldo

De klim naar de top is dankzij de kabelbaan vanuit Malcesine niet al te moeilijk. Vanuit de draaiende gondels heb je een prachtig uitzicht op de omgeving. Als je uitstapt, sta je 1700 m boven het meer en waait de frisse wind door je haren. Je kunt helemaal naar de top klimmen of gewoon over het plateau wandelen. Er zijn hier meerdere routes.

In de omgeving van het bergstation vind je wandelingen die ook voor minder ervaren wandelaars goed te doen zijn. Alleen de populaire route naar het uitkijkpunt **Cime di Ventrar 1** (30 min. lopen) maakt een tochtje al de moeite waard.

Ijstijd op de bergkam

Wandelaars met meer uithoudingsvermogen lopen over de kam van de Monte Baldo naar het zuiden. Bij het kabelbaanstation gaat het eerst een beetje bergafwaarts naar de **Bocca di Tratto Spino 2**. De route is niet te missen, hij is rood-wit en met het getal 651 gemarkeerd.

Verder naar de **Cima delle Pozzette 3** (2132 m) leidt een aangenaam wandelpad, maar trek een paar stevige schoenen aan! Wie niet alleen in de verte kijkt, ontdekt wellicht ook mooie dingen in de buurt. Heel bijzonder: omdat de topkam van de Monte Baldo in alle ijstijden uit de gletsjerzee stak, konden hier planten bewaard blijven die je verder nergens anders ziet, zoals de Monte-Baldo-anemoon (*Anemone baldensis*). De Cima delle Pozzette is een prachtig uitkijkpunt. Niet-klimmers moeten hier omkeren.

Alleen voor topbeklimmers

Na de Cima delle Pozzette wordt het pad moeilijker, met eenvoudige klimstukken en vrijliggende passages. Wie daarmee niet vertrouwd is, moet in geen geval verder gaan naar de **Cima Valdritta 4**, met 2218 m de hoogste top van

de Baldokam. Maar wie een zekere tred heeft en deze hindernissen weet te nemen, kan de Valdritta beklimmen en boven van het uitzicht genieten. De gemakkelijkste afdaling leidt via hetzelfde pad terug.

Avond in Baita

Marco Menotti en zijn broer drijven op 1798 m hoogte het toprestaurant **Baita dei Forti 1** en hebben een paar kamers ingericht voor bezoekers die op deze hoogte willen overnachten. Een geweldige belevenis wanneer de laatste kabelbaan is vertrokken en het stil wordt op de berg. Na een dag wandelen en het uitgebreide diner ga je vroeg naar je kamer, knipt het licht uit en kijkt naar buiten. 1700 m lager ligt het Gardameer als een zwarte spiegel, met langs de oever de glinsterende lichtjes van de straatlantaarns, de enige concurrenten van de sterren aan de zwarte hemel. Je wordt 's ochtends vroeg wakker, alles is stil, de kabelbaan nog niet open. Als je meteen opstaat en nog voor het ontbijt gaat wandelen, heb je – zo lang het duurt – de hele berg voor jezelf.

0
OVERIGENS

Leuk voor in de zomer is de **Giro delle Malghe Sul Monte Baldo** (funiviedelbaldo.it/en/trekking-nordic-walking-en), een wandeling met mogelijkheden voor een verfrissing. Hij leidt van de **Baita dei Forti 1** naar vier bergweiden en restaurants, waar lokale gerechten worden geserveerd.

Ook de koe weet deze wegwijzer op de Monte Baldo te waarden ...

0
OVERIGENS

Naar Cima Valdritta en de helemaal aan de zuidkant van de Monte Baldo gelegen Rifugio Telegrafo baanden militairen zich ooit een weg. Sommige delen werden tijdens de Eerste Wereldoorlog uit de rots opgeblazen.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Duur: kabelbaan plus wandeling over de kam tot Cima delle Pozzette en retour, ontspannen uitstapje van een halve dag; topwandeling, lange dagwandeling, eventueel met overnachting.

Funivia Malcesine-Monte Baldo: tel. 045 740 02 06, funiviedelbaldo.it/en, dag. 8-18 (winter tot 17) uur, rit Malcesine-Monte Baldo en terug €22, kinderen tot 1,20 m gratis toegang, tot 18 jaar €8. Het is handig om de tickets online via de website te bestellen. Zo hoef je niet lang in de rij te staan. Wie €5 meer betaalt, mag in de fastlane – helemaal zonder rij.

Baita dei Forti 1: bij het bergstation van de kabelbaan, Loc. Tratto Spino 1, tel. 045 740 03 19, baitadeiforti.com, B&B (€), eenvoudige berggerechten tegen schappelijke prijzen.

Uitneembare kaart: G/H 4/5